

Aktuellt från Skolverket

ViS-konferens 2019-04-09

Marcello Marrone

Simon Husberg

Skolverket

Innehåll

- Skolverkets arbete inom vuxenutbildning
- Skolinspektionen (Thomas Nilsson) informerar om tematiska kvalitetsgranskningen [Flexibilitet och individanpassning inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå](#)
- Skolverkets stödmaterial kopplad till granskningen
- Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan (Christer Bergqvist) informerar om myndighetssamverkan kring validering
- Frågor från publiken – via www.menti.com – kod 49 95 5

Exempel på Skolverkets arbete inom vux

Försöksverksamhet
yrkesprov

Lärande exempel –
sfi + yrkesutbildning

Yrkespaket

Utökad rätt till
komvux gy

Nyanlända vuxna
med kort utbildning

Insatser för bättre samverkan
mellan kommuner och Af

Exempel, forts.

Regionala dialoger

Antagning på
gymnasial nivå

Utveckling av statistik

Individuella
studieplaner

Flexibla
utbildningsformer

Nationella prov inom
vuxenutbildningen

Kommande regeringsuppdrag

Styrdokument

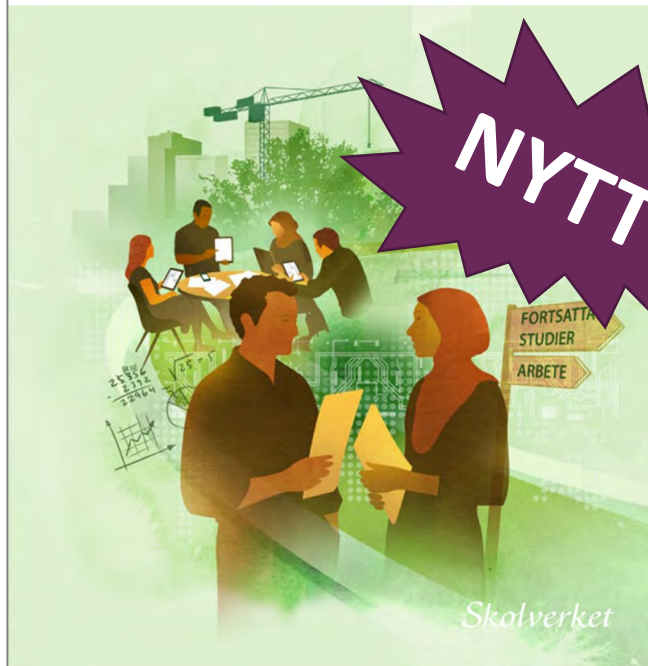

- Ämnen och kurser för komvux på gymnasial nivå
- Ämnen och kurser för särsvux på gymnasial nivå
- Kommentarmaterial komvux gr – naturorienterande och samhällsorienterande
- Revidering av kurs- och ämnesplaner pågår
- Allmänna råd om betyg och betygssättning

Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

KURSPLANER OCH KOMMENTARER – REVIDERAD 2019

Sätta betyg i komvux på grundläggande nivå

- [Uppdaterad information om sammanfattande betyg på kurser med delkurser](#)

Övrigt

- Förkunskapskrav?
- [Den nya gymnasielagen](#) (ensamkommandes utbildning)
- Utredningar

Flexibilitet och individanpassning inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

ViS-konferensen i Linköping 2019-04-09

Syfte och frågeställningar

Syftet med den tematiska kvalitetsgranskningen av kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå är att granska om elever som studerar teoretiska kurser erbjuds en flexibel och individanpassad utbildning och undervisning. Granskningens syfte ska besvaras genom följande frågeställningar:

- 1. I vilken utsträckning skapar huvudmannen och rektor förutsättningar för att eleverna inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå får en flexibel och individanpassad utbildning?*
- 2. I vilken utsträckning ger rektor förutsättningar för lärare i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå att planera och genomföra en undervisning som är anpassad efter elevernas förutsättningar och behov?*

Granskningens genomförande

- Skolinspektionen har besökt 30 kommuner som är huvudmän för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.
- I 19 av kommunerna har verksamhet som bedrivs i egen regi granskats. I elva av kommunerna har verksamhet som bedrivs genom entreprenadavtal med enskild utbildningsanordnare granskats (varav åtta enbart bedriver distansundervisning).
- Intervjuer har genomförts med huvudman, rektor, lärare, studie- och yrkesvägledare och elever. I verksamheter där utbildning hos enskild utbildningsanordnare granskades intervjuades även företrädare för denne.
- Skolinspektionen har också granskat dokument från verksamheterna, där elevernas individuella studieplaner har utgjort centrala dokument.

Centrala begrepp

Med flexibilitet avses en utbildning där eleven sätts i centrum och det erbjuds flexibla lösningar vad gäller organisation (plats för utbildningens genomförande, tid, studietakt och studieform), arbetsformer och arbetssätt med utgångspunkt i individens behov och förutsättningar. Utbildningen ska kunna kombineras med andra studier och/eller arbete.

Med individanpassning avses en utbildning som är anpassad efter varje elevs individuella behov och förutsättningar och att den utgår från elevens individuella studieplan. Utbildningen utformas efter individens mål, förkunskaper, förutsättningar, funktionsförmåga och livssituation i övrigt. Individualisering innebär också att undervisningen individanpassas vad gäller innehåll och sätt att lära. Arbetsformer (hur undervisningen organiseras, t.ex. klass, grupp, individuellt, handledning) och arbetssätt (metod) anpassas efter elevens behov och förutsättningar.

Viktigaste iakttagelserna

- **Skolförlagd undervisning minst flexibel för eleverna**
Trots att utbildningen ska bedrivas kontinuerligt under året är det vanligt att den skolförlagda undervisningen organiseras i terminer med fast studietakt, antagning två gånger om året och sommaruppehåll.
- **Distansundervisning mer flexibel men inte alltid bästa lösningen för eleverna**
Elever hänvisas till distansundervisning om de har behov av ett mer flexibelt upplägg avseende studiestart, studietakt och undervisning under sommaren.

Elever som är i behov av skolförlagd undervisning upplever det dock som mycket negativt när de enbart kan välja distansundervisning. Den beskrivs av både ansvariga och elever som en svår studieform som inte passar alla elever.

Viktigaste iakttagelserna

- **Graden av individanpassning varierar stort**
Till skillnad från distansundervisningen är den skolförlagda undervisningen och flexundervisningen i högre grad individanpassad

Distansundervisningen kännetecknas av standardiserade kurser som sällan anpassas efter enskilda elevers behov och förutsättningar. Dominerande arbetssätt är skriftlig kommunikation och självstudier. Elever har i regel liten kontakt med undervisande lärare och ingen kontakt med andra elever.

”Det är tur att jag är ganska självständig och kan leta reda på det jag ska göra. Men man har ju ingen kontakt med någon lärare. Man får uppdrag och har studieguider. Väldigt självständigt, men det är väl så det ska vara?”, sagt av elev om distansundervisning.

Viktigaste iakttagelserna

- **Lärarna tar inte del av elevernas individuella studieplaner**
Oavsett studieform utgår inte lärare från elevernas individuella studieplaner när de planerar och genomför undervisningen. Många individuella studieplaner är dessutom av låg kvalitet där flera viktiga uppgifter som exempelvis elevers mål med utbildningen och tidigare studie- och yrkeserfarenhet kan saknas. Det är inte heller alltid som eleverna känner till sina individuella studieplaner.

Viktigaste iakttagelserna

- **Kompetensutveckling som inriktas mot vuxnas lärande och individanpassning varierar**

Det varierar stort i vilken utsträckning lärare vid behov erbjuds kompetensutveckling om vuxnas lärande och hur undervisningen kan individanpassas. Lärare som undervisar i kommunens egen regi erbjuds denna typ av kompetensutveckling i högre grad jämfört med lärare som undervisar på entreprenad.

- **Många kommuner följer inte upp orsaker till studieavbrott**

Många huvudmän och rektorer följer inte upp orsaker till studieavbrott i teoretiska kurser på gymnasial nivå. Detta trots att en relativt hög andel av elever gör studieavbrott.

Viktigaste iakttagelserna

- **Brett utbud av kurser – men begränsat utbud av studieformer**
Kommunernas utbud av teoretiska kurser på gymnasial nivå i motsvarar i hög utsträckning elevers behov av kurser. Att utbudet är brett innebär dock att många kurser enbart ges på distans.
- **Studie- och yrkesvägledning samt möjligheter till stöd fungerar i regel väl**
Det finns i hög utsträckning kvalificerad studie- och yrkesvägledning som möter elevers behov av vägledning inför de olika val som vuxenutbildningen erbjuder samt inför val av framtida utbildning och yrke.

Elever som av olika anledningar har svårigheter i sina studier ges i ganska hög grad förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Avslutande diskussion

Problembilden som motiverade granskningen kvarstår. Det finns flera områden där huvudmän och rektorer har svårt att leva upp till de krav som ställs avseende flexibilitet och individanpassning.

- **Organisatoriska faktorer styr snarare än elevers behov**
 - Många elever kan inte välja studietakt eller tid på året utifrån sina behov
 - Många elever kan inte välja mellan skolförlagd undervisning och distansundervisning
 - Problem att byta mellan studieformerna
 - Risk att elever avstår från utbildning
 - Många kommuner har svårt att leva upp till de nationella målen

Avslutande diskussion

- Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå behöver utvecklas för att möta elevernas behov
 - Viktigt att utbudet innehåller båda studieformerna
 - Både individanpassning och flexibilitet behövs i alla studieformer
 - Utmaningar i att stärka individanpassning av distansundervisning
- Individuella studieplaner kan stärka individanpassningen

Identifierade framgångsfaktorer

- Flexibel organisation utifrån elevers behov
- Individanpassad undervisning
- Individuella studieplaner används av lärare
- Aktiv studie- och yrkesvägledning
- Orsaker till studieavbrott följs upp
- Adekvat kompetensutveckling
- Elever erbjuds tillräckligt stöd för att nå målen

Skolverket ger stöd för flexibilitet och individanpassning

Flexibel organisation utifrån elevers behov och individanpassad undervisning

- [Utbildning för nyanlända vuxna](#)
- [Webbkurs om fjärrundervisning](#)
- Insatser kopplade till SI:s rapport [Distansutbildning vid komvux](#)

Individuella studieplaner används av lärare

- Egeninitierat uppdrag
- Insamling av underlag
- Revidering och komplettering av tidigare publicerat material – presentation som webbttext

Aktiv studie- och yrkesvägledning

- Stödmaterial [Studie- och yrkesvägledning i vuxenutbildningen – Fem inspirationsexempel](#)
- Möjlighet för huvudmän och enskilda utbildningsanordnare att beställa Skolverkets [Utbildningspaket skolarbetsliv](#)
- [Verktyg för planering av examen inom komvux](#)

Orsaker till studieavbrott följs upp

- Förbättrad statistik inom vuxenutbildningen
- Regionala dialoger: statistik på regional nivå
- Stöd-/utbildningsmaterial:
 - Kvalitetsverkstaden
 - Introduktion till styrning av skolan

**Adekvat
kompetens-
utveckling via
Skolverkets
nationella
skolutvecklings-
program**

Ny kompetensutveckling inom digitalisering – våren 2019

- Kurser på högskola/universitet
 - [Grundläggande programmering](#) med **matematikdidaktisk** inriktning (7,5 hp)
 - en kurs för lärare i **komvux på grundläggande nivå**
 - en kurs för lärare i **komvux på gymnasial nivå**
 - en fortsättningskurs (5 hp)
 - Grundläggande programmering med **teknikdidaktisk** inriktning, fortsättningskurs (5 hp)
- Webbkurser: [Att programmera](#), [Fjärrundervisning](#)

Kommande kompetensutveckling inom digitalisering – specifikt för vux

- Följande vux-anpassade moduler i [Skolverkets Lärportal](#) lanseras under **våren 2019**:
 - Digital kompetens i vuxenutbildningen
 - Kritisk användning av nätet
 - Text i en digital värld
 - Matematikundervisning med digitala verktyg II (komvux gr)
 - Matematikundervisning med digitala verktyg II (komvux gy)

Elever erbjuds tillräckligt stöd för att nå målen

- [Orienteringskurser inom vuxenutbildningen](#)
- [Utbildning för nyanlända vuxna](#) – sidan ses över kontinuerligt
- Översyn av stödmaterialet ”Individanpassning, extra anpassningar och orienteringskurser inom vuxenutbildningen”

Validering

- Stöd och verktyg inom validering
- Valideringsutbildning – öppen kurs och högskolekurser
- Verktyg för kartläggning av yrkeskunskaper – nu uppdaterat med tigrinja och franska

Validering – NVL:s arbete

Nordisk Netværk for Voksnes Læring

- [Forskningsrapport om kvalitetsmodellen och kvalitet i valideringsprocessen](#)
- [Färdplan 2018 med indikatorer för att kartlägga hur långt man har kommit i utvecklingen av validering](#)
- [Rapport om vägledningens betydelse för valideringsprocessen](#)
- [ValiGuide – en plattform för valideringsarbetet](#)

Valideringsdelegationen
2015-2019

Universitets- och
högskolerådet

Svenska
ESF-rådet

Myndigheten för yrkeshögskolan

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Myndighetssamverkan validering

UHR, Af, MYH, Skolverket, Tillväxtverket, ESF-rådet, Valideringsdelegationen

Skolverket

Länkguide hos alla myndigheter...

M Yh Myndigheten för yrkeshögskolan

Start Om oss Verksamhetsområden Lagar, regler, tillsyn Statistik På

Start / Verksamhetsområden / Validering / Andra myndigheter

Andra myndigheter

Flera olika myndigheter arbetar med validering. Foto: Scandina

Du kan söka jobb eller studier utan betyg. Arbetsgivare och skolor kan anställa eller anta utan betyg. Beroende på vem du är och vad du har för behov inom validering kan du behöva vända dig till olika myndigheter.

Här finns en sammanställning som hjälper dig att hitta rätt myndighet.

Jag vill studera...

...på gymnasiet eller komvux

- Har du kunskaper och erfarenheter men saknar intyg för att söka till en utbildning? Vill du anpassa nivån eller kanske förkorta tiden så att du inte behöver läsa det du redan kan? Kontakta i första hand din kommun och be att få göra en validering. [Läs mer om validering inom skola och vuxenutbildning här.](#)

...på högskola/universitet

- Har du kunskaper och kompetenser från arbetslivet eller annan verksamhet som du vill använda för att komma in på en högskoleutbildning? [Läs mer om antagning via reell kompetens här.](#)

Skolverket

Undervisning Skolutveckling Regler och ansvar Innehåll A-Ö

[Hem](#) » [För dig som är...](#) » [Elev eller förälder](#) » Bli behörig genom validering

Bli behörig genom validering

Om du saknar nödvändiga betyg eller intyg är validering ett sätt att bli behörig, förkorta en utbildning eller bli kvalificerad för ett arbete. Även du som har vissa formella betyg och intyg men saknar andra kan bli validerad. Om du har erfarenhet inom ett utbildningsområde kan validering förkorta utbildningstiden så att du inte behöver läsa det du redan kan.

Här kan du läsa mer om vart du ska vända dig för att bli validerad, det vill säga få din kunskap och kompetens kartlagd och bedömd på ett strukturerat sätt.

Jag vill studera

På gymnasiet eller komvux

Har du kunskaper och erfarenheter men saknar intyg för att söka till en utbildning, anpassa nivån eller kanske förkorta tiden så att du inte behöver läsa det du redan kan? Kontakta i första hand din kommun.

[Vanliga frågor om validering](#)

På högskola/universitet

- Har du kunskaper och kompetenser från arbetslivet eller annan verksamhet som du vill använda för att komma in på en högskoleutbildning?
- Har du oavslutade studier som du vill tillgodoräkna dig på ett högskoleprogram? Vänd dig till det lärosäte du vill studera på och begär att få din reella kompetens

Valideringsdelegationen
2015-2019

På gång Rapporten och dokument

Valideringsguide – vart ska jag vända mig?

Du kan söka jobb eller studier utan betyg. Arbetsgivare och skolor kan anställa eller anta utan betyg. Beroende på vem du är och vad du har för behov inom validering kan du behöva vända dig till olika myndigheter. Här finns en valideringsguide som hjälper dig att hitta rätt myndighet.

Jag vill studera...

...på gymnasiet eller komvux

Har du kunskaper och erfarenheter men saknar intyg för att söka till en utbildning? Vill du anpassa nivån eller kanske förkorta tiden så att du inte behöver läsa det du redan kan? Kontakta i första hand din kommun och be att få göra en validering. [» Läs mer om validering inom skola och vuxenutbildning](#)

...på högskola eller universitet

Har du kunskaper och kompetenser från arbetslivet eller annan verksamhet som du vill använda för att komma in på en högskoleutbildning? [» Läs mer om antagning via reell kompetens på Studera.nu](#) [» Så här gör du en ansökan om prövning av reell kompetens](#)

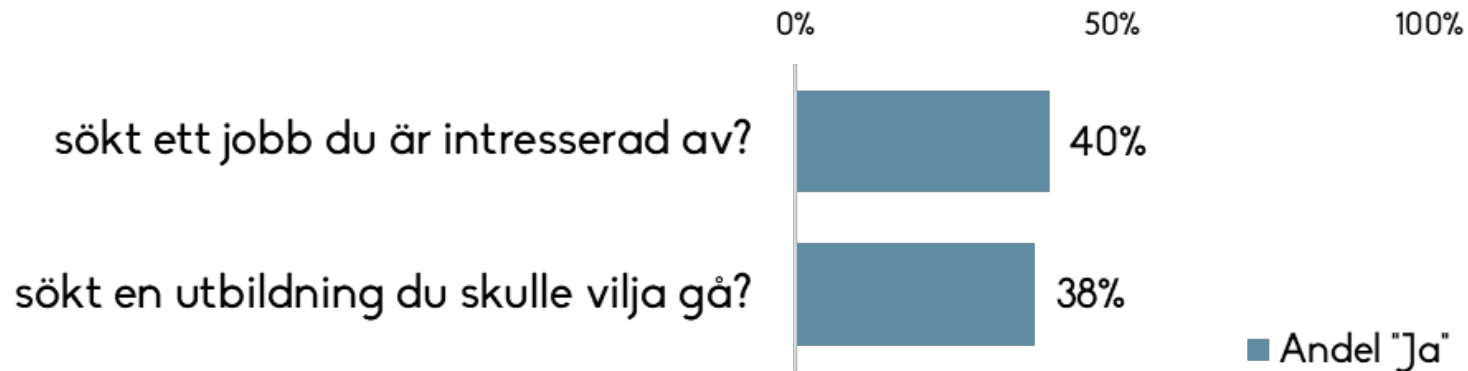

Målgruppsundersökning – Allmänheten

52% anser sig ha kompetens men sakna papper eller intyg. Av dessa har många sett hinder...

Har avsaknaden av papper eller intyg på din kompetens gjort att du inte

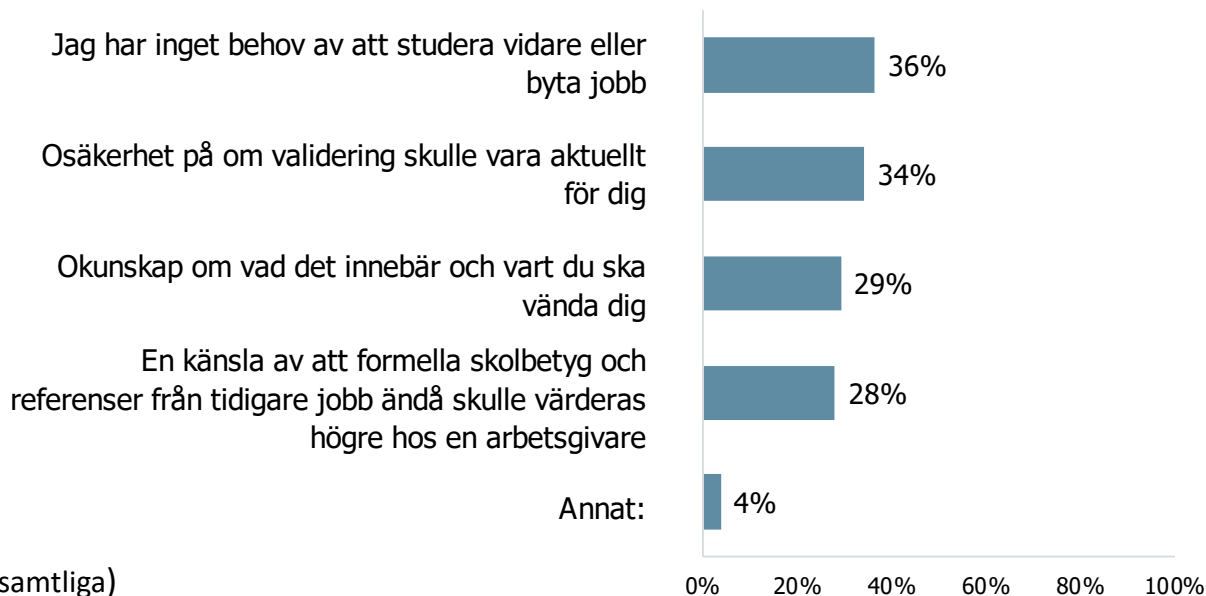
Validering påverkar lusten att ställa om till ett nytt yrke eller påbörja en utbildning.

**Hälften har svarat Ganska mycket.
Endast en femtedel Ganska lite.**

Bas: 511 (samtliga)

Men många är osäkra på det **praktiska** eller hur intyget **värderas**.

Vilken eller vilka av följande faktorer skulle främst hindra dig från att efterfråga validering av din faktiska kompetens när du söker utbildning eller jobb?

Bas: 511 (samtliga)

Arbetslivet

Tänk dig att du väljer mellan två likvärdiga personer att anställa...

Jag skulle föredra att anställa personen som har formella betyg.

9%

Jag skulle värdera personernas kompetenser likvärdigt och låta andra saker avgöra mitt val för vem som får tjänst

63%

Jag skulle föredra att anställa personen som uppvisar intyg från en validering.

15%

Vet ej

13%

0% 20% 40% 60% 80% 100%

Bas: 282 (samtliga svarande)

Utbildningsvärlden

- **9 av 10** känner till **andra sätt** än skolbetyg och arbetsgivarintyg för att intyga sin kompetens. Reell kompetens och validering är främsta exemplen.
- **8 av 10** vet vart de kan vända sig för att få **information** och stöd kring validering.
- **68 procent** värderar formella betyg och intyg från validering som **likvärdiga**.
- **Nästan alla** (84 procent) skulle **godta** ett annat lärosätes/en annan utbildningsanordnares bedömning av en sökandes reella kompetens för grundläggande behörighet.

Bas: 306 (samtliga svarande)

Studie- och yrkesvägledare

- **Mycket hög** kunskapsnivå och positiv inställning.
- **Mer än hälften** vet **inte** vart de kan vända sig för att få information om och **stöd** för att använda validering som ett sätt att få behörighet till utbildningar eller kvalificera till jobb.
- **Tre av tio** känner sig trots allt säkrare på **formella** betyg.
- **Sju av tio** känner ett behov av mer **stöd** i samband med att de arbetar med validering.

Bas: 172 (samtliga svarande)

Sammanfattningsvis om validering

- Kännedom och positiv attityd är relativt hög eller mycket hög.
- Osäkerhet kring praktisk innebörd och var man finner stöd och råd.

Håll dig uppdaterad!

- **Prenumerera på:**
 - [Skolverkets nyhetsbrev](#)
 - [Skolverkets publikationer](#)
 - [Skolverkets statsbidragskalender](#)

Frågor?

Skolverket